

Toepassingsprofiel instructie

Versie 0.98.2-kern
Geonovum – KOOP

Datum 14 februari 2020

Colofon

Omgevingsdocument	instructie
Identificatie	in
Versie	0.98.2-kern
Projectnaam	STandaard Officiële Publicaties met ToepassingsProfielen voor OmgevingsDocumenten (STOP/TPOD)
Projectnummer	PR33
Contactpersoon	Sandra van Wijngaarden
Auteur(s)	DSO project 33

Versiehistorie

Versie	Datum	Wijziging

Inhoud

A	Uitgangspunten voor de modellering	7
1	Inleiding	8
1.1	Aanleiding	8
1.1.1	Nieuw stelsel omgevingsrecht	8
1.1.2	LVBB, Overheid.nl en DSO-LV	8
1.2	STOP, IMOW en TPOD.....	9
1.3	Leeswijzer	10
2	Inhoudelijke aspecten van de instructie.....	12
2.1	Kenschets rechtsfiguur.....	12
2.2	Algemene kenmerken instructie	12
2.3	Inhoud en werking van de instructie	14
2.4	Overgangsrecht en overgangsfase.....	18
3	Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten	19
3.1	Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van omgevingsdocumenten ...	19
3.2	Omgevingsdocumenten met en zonder regels	19
3.3	Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde Regeling	19
3.4	Annoteren	20
3.5	Waardelijsten	20
3.6	Presentatiemodel	20
3.7	Muteren en consolideren	22
3.8	Metadata.....	22
3.9	Van plan tot publicatie	22
3.9.1	Het aanleverproces.....	22
3.9.2	Raadplegen	22
3.9.2.1	Raadplegen in het officiële publicatieblad	22
3.9.2.2	Raadplegen in DSO-LV	23
B	Modellering van de instructie	24
4	Besluit, besluitonderdelen en instructie	25
4.1	Besluit en besluitonderdelen	25
4.1.1	Toelichting	25
4.1.2	Norm	26
4.2	De actuele geldende versie van de instructie	26
4.3	De geconsolideerde Regeling van de instructie	26
5	Toepassing van het IMOP-tekstmodel op omgevingsdocumenten	27
5.1	Soorten tekststructuur.....	27
5.2	Specificatie van de Vrijetekststructuur	27
5.2.1	Tekstelementen voor het lichaam van de instructie.....	27
5.2.1.1	Toelichting	27

5.2.1.2	Norm	27
5.2.2	Tekstelementen voor de overige onderdelen van de instructie	28
5.2.2.1	Toelichting	28
5.2.2.2	Norm	28
5.3	Verwijzing	28
5.3.1	Toelichting	28
5.3.2	Norm	29
6	Het Informatiemodel Omgevingswet.....	30
6.1	Inleiding	30
6.2	De hoofdlijnen van IMOW voor omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur	30
6.2.1	FormeleDivisie en Tekstdeel	30
6.2.2	Informatieobject en Noemer	30
6.2.3	Locatie.....	32
6.2.4	Werkingsgebied	32
6.2.5	Annoteren met IMOW-objecten	32
6.3	Het IMOW-UML-diagram	33
6.3.1	Het IMOW-UML-diagram voor omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur	33
6.4	Annoteren met IMOW-objecten: de objecten en hun attributen in detail beschouwd	33
6.4.1	Objecttype FormeleDivisie	34
6.4.1.1	Toelichting op de toepassing	34
6.4.1.2	Definitie	34
6.4.1.3	Norm	34
6.4.1.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	35
6.4.1.5	Toepassing presentatiemodel.....	35
6.4.2	Objecttype Tekstdeel	35
6.4.2.1	Toelichting op de toepassing	35
6.4.2.2	Definitie	35
6.4.2.3	Norm	36
6.4.2.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	36
6.4.2.5	Toepassing presentatiemodel.....	36
6.4.3	Objecttype Locatie	37
6.4.3.1	Toelichting op de toepassing	37
6.4.3.2	Definitie	38
6.4.3.3	Norm	39
6.4.3.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	40
6.4.3.5	Toepassing presentatiemodel.....	41
6.4.4	Objecttype Geometrie	41
6.4.4.1	Toelichting op de toepassing	41
6.4.4.2	Definitie	41
6.4.4.3	Norm	41
6.4.4.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	41
6.4.4.5	Toepassing presentatiemodel.....	41
6.5	Het niveau van annoteren	42
6.6	Verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status voor instrumenten met Vrijetekststructuur	42

C	Bijlagen.....	43
Bijlage 1	Begrippenlijst	44
Bijlage 2	Ontwerpkeuzen.....	45

A Uitgangspunten voor de modellering

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Met benutten wordt bedoeld het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke behoeften te vervullen. Bij beschermen gaat het over het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

1.1.1 Nieuw stelsel omgevingsrecht

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Met de Omgevingswet wordt het huidige stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien en wordt het fundament van het nieuwe stelsel voor het omgevingsrecht gelegd. Met het vernieuwen van het omgevingsrecht wil de wetgever vier verbeteringen bereiken:

- Het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik.
- De leefomgeving staat op een samenhangende manier centraal in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- Een actieve en flexibele aanpak biedt overheden meer afwegingsruimte om doelen voor de leefomgeving te bereiken.
- Besluitvorming over projecten in de leefomgeving gaat sneller en beter.

Voor de realisatie van deze doelen biedt de wetgever diverse juridische instrumenten, waaronder de omgevingsdocumenten die verschillende bevoegde gezagen in staat stellen besluiten te nemen die ingrijpen in de leefomgeving. De belangrijkste omgevingsdocumenten zijn:

- Algemene Maatregel van Bestuur (Rijk)
- Ministeriële Regeling (Rijk)
- Omgevingsvisie (Rijk, provincies en gemeenten)
- Omgevingsverordening (Provincies)
- Waterschapsverordening (Waterschappen)
- Omgevingsplan (Gemeenten)
- Projectbesluit (Rijk, provincies en waterschappen)
- Programma (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen)

1.1.2 LVBB, Overheid.nl en DSO-LV

Omgevingsdocumenten moeten om werking te kunnen hebben, worden bekendgemaakt respectievelijk gepubliceerd. Daartoe moeten ze worden aangeleverd aan de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (verder: LVBB). De LVBB verzorgt vervolgens de bekendmaking van de besluiten en de consolidatie van wijzigingsbesluiten in de (geconsolideerde) Regeling. Beide worden geplaatst op het internetportaal overheid.nl: de bekendmaking van de besluiten komt op officiële bekendmakingen.nl in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag en de geconsolideerde Regeling in de nationale respectievelijk lokale regelingenbank. De geconsolideerde Regeling (in IMOP-termen: de Toestand) wordt doorgeleverd aan de hierna te bespreken DSO-LV. Deze processen en de resultaten daarvan zijn nader beschreven in paragraaf 3.9.

Digitalisering is een ander belangrijk instrument voor het behalen van de vier verbeterdoelen. De Omgevingswet bevat de grondslagen voor de Landelijke Voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet (verder: DSO-LV). Daarmee is de juridische basis gelegd voor de ontwikkeling van DSO-LV en kunnen er regels worden gesteld over onder andere gemeenschappelijke definities in de standaarden en voorzieningen die onderdeel zijn van het stelsel.

DSO-LV zorgt voor samenhangende, eenduidige en toegankelijke informatie van goede kwaliteit en draagt bij aan de verbetering van het stelsel van het omgevingsrecht. Het stimuleert een snellere en integrale besluitvorming onder de Omgevingswet en vergroot het gebruikersgemak.

DSO-LV biedt het digitale loket waar initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving: het Omgevingsloket. Via het Omgevingsloket kunnen zij:

- vergunningen aanvragen en meldingen doen;
- zien welke regels en beleid van toepassing zijn op een locatie. De basis hiervoor zijn de omgevingsdocumenten, waaronder omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en omgevingsplannen, projectbesluiten, AMvB's, MR en op termijn ook programma's;
- (op termijn) informatie raadplegen over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals gegevens over water- of luchtkwaliteit en geluidbelasting.

Om aan deze doelstellingen van DSO-LV te kunnen voldoen, is het nodig om de omgevingsdocumenten *machineleesbaar* te maken en de gebruikte gegevens *uitwisselbaar* te maken. Dat betekent dat de omgevingsdocumenten vanuit informatiekundig en technisch oogpunt moeten worden gestructureerd en gestandaardiseerd.

De Omgevingswet biedt daartoe de mogelijkheid door het stellen van regels over de inrichting en vormgeving van de omgevingsdocumenten, die worden vastgelegd in de Standaard Officiële Publicaties (STOP) en het onderhavige document. Bij ministeriële regeling zullen regels worden opgenomen rond het gebruik van deze standaard voor officiële overheidspublicaties.

De standaard legt vast hoe tekst moet worden ingedeeld en geannoteerd, hoe tekst aan locaties moet worden gekoppeld, welke waardelijsten van toepassing zijn en hoe het resultaat vervolgens uitgewisseld moet worden. Het is aan de bevoegde gezagen om de inhoud te bepalen.

1.2 **STOP, IMOW en TPOD**

De Standaard voor Officiële Publicaties (verder: STOP) omvat de beschrijving van de manier waarop digitale officiële bekendmakingen worden opgesteld, uitgewisseld en gepresenteerd. STOP ondersteunt het beschikbaar stellen van alle officiële bekendmakingen. Het algemene doel is interoperabiliteit in dat proces van uitwisselen en beschikbaar stellen. STOP gaat daarbij niet over de inhoud van officiële bekendmakingen maar beschrijft wel de mechanismen en bouwstenen om die inhoud digitaal vast te leggen.

Per domein kan een specificatie van STOP gemaakt worden. Voor de Omgevingswet is die specificatie gegeven in het Conceptueel InformatieModel Omgevingswet (verder: CIMOW) en het InformatieModel Omgevingswet (verder: IMOW). CIMOW is het conceptuele model waarop informatiemodellen in de keten gebaseerd worden. IMOW is afgeleid van CIMOW en is het logische model dat is toegespitst op de keten 'Van plan tot publicatie'. IMOW richt zich

met name op omgevingsdocumenten in DSO-LV. IMOW omvat implementatierichtlijnen en -afspraken voor de omgevingsdocumenten. Daarnaast omvat het per type omgevingsdocument een UML-klassediagram voor het coderen van dat omgevingsdocument.

Op welke wijze STOP en IMOW moeten worden toegepast is per omgevingsdocument beschreven in een Toepassingsprofiel. Een Toepassingsprofiel is een nadere invulling c.q. beperking van de (algemene) STOP en bevat domeinspecifieke afspraken. De toepassingsprofielen geven voor het specifieke domein aan welke specifieke regels er gelden voor inhoud en metadata (eigenschappen en waardelijsten).

Voor de Omgevingswet is het gebruik van ToepassingsProfielen voor OmgevingsDocumenten (TPOD) vereist en is er voor elk soort omgevingsdocument een apart toepassingsprofiel. Een TPOD beschrijft de informatiekundige specificaties conform STOP en IMOW voor de (inhoudelijke) onderwerpen, de regels en richtlijnen die gelden voor het betreffende omgevingsdocument. Het is in feite de schakel tussen de juridisch(-inhoudelijke) bepalingen in de Omgevingswet en de technische specificaties voor het ontwikkelen van software ten behoeve van het opstellen van de afzonderlijke omgevingsdocumenten en de data die daarin wordt vastgelegd. Het TPOD is primair bedoeld voor informatie-specialisten, beleidsmedewerkers en juristen van de bevoegde gezagen, die de omgevingsdocumenten volgens de standaard inhoud en vorm zullen geven. De praktijkrichtlijn voor het betreffende omgevingsdocument vult dit aan met aanwijzingen en voorbeelden voor de concrete toepassing van de standaard.

Dit TPOD geeft uitwerking aan de instructie en behoort bij een set van documenten die, als toepassing van STOP, ontwikkeld zijn voor het domein van de Omgevingswet:

- Het Conceptueel Informatiemodel voor de Omgevingswet (CIMOW);
- Het Informatiemodel Omgevingswet (IMOW);
- XSD's; schema's voor implementatie van IMOW in XML-formaat;
- Presentatiemodel;
- Berichtenmodel;
- Toepassingsprofielen (TPOD's) voor de omgevingsdocumenten;
- Waardelijsten behorende bij de TPOD's;
- Conformiteitsregels;
- Wegwijzer op basis van de TPOD's.

1.3 Leeswijzer

Dit document is in twee delen verdeeld. Deel 0 beschrijft de uitgangspunten voor de modellering. In dit eerste hoofdstuk zijn de doelstellingen van de Omgevingswet en DSO-LV en de werking van LVBB en overheid.nl op hoofdlijnen toegelicht. Daarmee is het bredere kader en het doel van het TPOD geschetst. Hoofdstuk 2 beschrijft de juridische, inhoudelijke en procedurele aspecten van het instrument waar dit toepassingsprofiel over gaat en eventuele andere instrumenten die er op inwerken. Ook het overgangsrecht en de overgangsfase na inwerkingtreden van de Omgevingswet komt aan de orde. Hoofdstuk 3 gaat in op de belangrijkste uitgangspunten voor de toepassingsprofielen. Ingegaan wordt op het proces van totstandkoming en bekendmaking, het verschil tussen omgevingsdocumenten met en omgevingsdocumenten zonder regels, het verschil tussen een initieel besluit, een wijzigingsbesluit en de geconsolideerde Regeling van het instrument; daarna worden de hoofdlijnen van annoteren, waardelijsten en presentatiemodel toegelicht. Vervolgens worden

de onderwerpen muteren en consolideren en metadata kort benoemd. Tot slot wordt ingegaan op het proces van plan tot publicatie.

Deel B is volledig gewijd aan de modellering van de instructie. Hoofdstuk 4 beschrijft de besluitonderdelen waaruit een besluit tot vaststelling of wijziging van de instructie bestaat en het verschil tussen de actuele geldende versie van de instructie en de geconsolideerde Regeling daarvan. In hoofdstuk 5 wordt het tekstmodel beschreven en de toepassing daarvan op de instructie. Hoofdstuk 6 bevat een beschrijving van het IMOW. Na een inleiding op het model volgt het IMOW-UML-klassediagram. Daarna worden de hoofdlijnen van het IMOW voor omgevingsdocumenten beschreven. In paragraaf 6.4 wordt gedetailleerd toegelicht hoe het annoteren van de instructie met IMOW-objecten wordt toegepast. In de laatste drie paragrafen van dit hoofdstuk worden het niveau van annoteren, het werken met standaardfrases en de verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status beschreven.

De TPOD's voor alle omgevingsdocumenten volgen dezelfde structuur en indeling, om de vergelijkbaarheid van de tekstblokken en het beheer daarvan nu en in de toekomst zo eenvoudig mogelijk te maken. Het kan zijn dat een paragraaf niet van toepassing is voor een bepaalde TPOD. In dat geval wordt dat ook in de betreffende paragraaf aangegeven.

Dit toepassingsprofiel stelt een aantal (overwegend technische en structurerende) normen voor het opstellen van de instructie. Voorbeelden daarvan zijn het aantal besluitonderdelen waaruit een besluit tot wijziging van de instructie moet bestaan, de eigenschappen die nodig zijn om een bepaalde annotatie vast te leggen en de manier waarop de relatie tussen tekst en werkingsgebied wordt vormgegeven. Uiteraard bevat het toepassingsprofiel ook een toelichting op die normen. Om volstrekt helder te maken wat tot de norm behoort, wordt in de tekst een duidelijk onderscheid gemaakt tussen beide teksttypen. De toelichtende teksten staan steeds in de subparagraaf Toelichting, de normen staan in de subparagraaf Norm. Het gaat hier om de functionele normen uit de standaard, niet om juridische normen die regels stellen. Het onderdeel Norm beschrijft hoe bij het opstellen van de instructie voldaan moet worden aan de TPOD-standaard. Doelstelling hiervan is dat de omgevingsdocumenten van verschillende bevoegde gezagen op eenzelfde manier geraadpleegd en bevraagd kunnen worden en het combineren van informatie uit verschillende omgevingsdocumenten over eenzelfde onderwerp vereenvoudigd wordt. Hiermee hebben deze normen een functionele invalshoek. Validatieregels die bepalen of een instructie kan worden bekendgemaakt en/of in DSO-LV getoond kan worden, kennen een technische invalshoek: kan het geautomatiseerde systeem het document verwerken?

In de STOP/TPOD-standaard komen begrippen voor die specifiek zijn voor de standaard en eenduidig gebruikt en uitgelegd moeten worden. Daarom is een lijst opgesteld met die begrippen en hun definities, waar nodig aangevuld met een toelichting en/of voorbeelden. Deze lijst geldt voor alle onderdelen van de standaard en is daarom in een separaat document opgenomen. In Bijlage 1 staat een verwijzing naar deze lijst.

2 Inhoudelijke aspecten van de instructie

Dit hoofdstuk beschrijft het instrument instructie. Het heeft als doel de functionele elementen in het toepassingsprofiel te kunnen identificeren.

Paragraaf 2.1 schetst kort het karakter van de instructie. Deze schets bevat informatie op hoofdlijnen, die van belang is voor de functionele elementen in het toepassingsprofiel. In paragraaf 2.2 staan algemene kenmerken van de instructie. Deze kenmerken geven de (juridische, procedurele, etc.) context weer van de instructie, maar beschrijven geen domeinspecifieke zaken. Paragraaf 2.3 beschrijft domeinspecifieke kenmerken: de inhoud en werking van de instructie. Paragraaf 2.4 ten slotte gaat over het overgangsrecht en de overgangsperiode waarin wordt gegaan van oud recht naar de Omgevingswet.

2.1 Kenschets rechtsfiguur

Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten stellen elk (integraal) beleid en regels vast en nemen vervolgens andere besluiten over de ontwikkeling, het gebruik, de bescherming en het beheer en onderhoud van de fysieke leefomgeving voor hun grondgebied. Zij leggen dit vast in één of meerdere omgevingsdocumenten.

Elk van deze bestuursorganen heeft in het stelsel voor het omgevingsrecht zijn eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden en daarmee samenhangende instrumenten, waaronder de omgevingsdocumenten.

De instructie is een besluit van gedeputeerde staten of minister, gericht tot één of een beperkt aantal bij de instructie specifiek aan te duiden bestuursorganen van gemeente, provincie of waterschap, over de uitoefening van een taak of bevoegdheid. Met de instructie geven zij aan het geadresseerde bestuursorgaan opdracht om een bepaalde taak of bevoegdheid uit te oefenen en/of opdracht over de manier waarop de uitoefening van een taak of bevoegdheid moet gebeuren.

Een instructie heeft alleen werking voor het bestuursorgaan waarop het is gericht en heeft geen rechtstreekse werking voor burgers of bedrijven. Voor hen heeft de instructie pas gevolgen als het bestuursorgaan dat de instructie heeft gekregen deze heeft uitgevoerd door het nemen van een besluit of door het verrichten van een feitelijke handeling. Voorbeelden zijn het wijzigen van het omgevingsplan op de manier die in de instructie is aangegeven of het verlagen van het waterpeil in een bepaald gebied.

2.2 Algemene kenmerken instructie

In Tabel 1 tot en met Tabel 3 zijn de algemene kenmerken van de instructie opgenomen. Deze kenmerken leggen de algemene eigenschappen vast, waarmee informatie over de instructie wordt bijgehouden. Doel van deze tabellen is het weergeven van de meest essentiële algemene kenmerken van het instrument zodat de lezer het beter kan plaatsen en vergelijken met bestaande instrumenten, niet om een volledig sluitende beschrijving te geven.

Tabel 1 Juridische kenmerken

Onderwerp	Specificatie
Grondslag rechtsfiguur	Artikelen 2.33, 2.34, 12.18, 16.13, 16.14 en 19.16 Omgevingswet
Vorbereidingsprocedure	<ul style="list-style-type: none"> • Verplicht overleg tussen bestuursorgaan dat de instructie geeft en bestuursorgaan waaraan de instructie wordt gegeven (art. 10.6 Omgevingsbesluit) • Toepassen afdeling 3.4 Awb niet verplicht
Tijdstip bekendmaking instructie	Bekendmaking geschiedt door toezending van de instructie aan het bestuursorgaan tot wie de instructie is gericht, tijdstip door het bestuursorgaan te bepalen, in Omgevingswet niet bepaald
Inwerkingtreding	De instructie treedt in werking na bekendmaking
Rechtsbescherming	<ul style="list-style-type: none"> • Bij een instructie die betrekking heeft op het nemen van een besluit: beroep, gebundeld met beroep tegen besluit dat n.a.v. instructie is genomen (art. 16.85 lid 2 onder a Ow) • Bij een instructie die betrekking heeft op de uitoefening een taak: rechtstreeks beroep op Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (artikel 2.2 onderdeel A lid 2 onder e Invoeringswet Omgevingswet, waarmee dit type instructie wordt toegevoegd aan bijlage 1 Awb (Regeling rechtstreeks beroep), de regeling die art. 7:1 lid 1 onder g Awb concretiseert)
Geldt toepassingsprofiel ook voor ontwerpbesluit	N.v.t. (ontwerpbesluit is bij instructie niet aan de orde)
Rechtsfiguur roept meldingsplicht of vergunningplicht in het leven en/of bevat bepalingen waaraan aanvragen om omgevingsvergunning rechtstreeks getoetst moeten worden	Nee
Rechtsfiguur bevat voor eenieder bindende regels	Nee

Tabel 2 Kenmerken ten behoeve van metadata en annotaties

Onderwerp	Specificatie
Bevoegde bestuurslaag	<ul style="list-style-type: none"> • provincie (art. 2.33 Ow) • Rijk (art. 2.34 Ow)

Onderwerp	Specificatie
Bestuursorgaan	<ul style="list-style-type: none"> • gedeputeerde staten (kunnen instructie geven aan gemeente- en waterschapsbestuur) • commissaris van de Koning (kan instructie geven aan waterschapsbestuur) • minister (kan instructie geven aan provincie-, gemeente- en waterschapsbestuur)
Omgevingsdocument kan rechtstreeks ander omgevingsdocument wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Nee
Ander omgevingsdocument kan rechtstreeks onderhavig omgevingsdocument wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Nee
Rechtsfiguur kan gewijzigd worden door wijzigingsbesluiten	Ja
Onderdelen	Besluitonderdelen: <ul style="list-style-type: none"> • Deel 1: Vaststellingsdocumenten en motivering • Deel 2: Instructie
Vanuit de geconsolideerde versie van de instructie moet kunnen worden geraadpleegd	Deel 1: Vaststellingsdocumenten en motivering

Tabel 3 Vergelijking met huidige rechtsfiguren en RO Standaarden

Onderwerp	Specificatie
Vergelijkbaar met/ voortzetting van huidige rechtsfiguur	<ul style="list-style-type: none"> • (Proactieve) aanwijzing op basis van de Wet ruimtelijke ordening • Aanwijzing op grond van de Waterwet
Voortzetting van instrument in RO Standaarden	Aanwijzingsbesluit
INSPIRE-thema	Planned Land Use: SpatialPlan

2.3 Inhoud en werking van de instructie

Gedeputeerde staten (verder: GS) kunnen, op grond van de artikelen 2.33, 12.18, 16.13, 16.14 en 19.16 lid 1 Ow¹, aan gemeenten en waterschappen waarvan het beheergebied

¹ Bij het opstellen van deze TPOD is gebruik gemaakt van de 'herleidbare geconsolideerde versie van de Omgevingswet' van 10 december 2019 waarin in het wetsvoorstel Omgevingswet de wetsvoorstellen Invoeringswet

geheel of grotendeels in hun provincie ligt, een instructie geven over de uitoefening van een taak of bevoegdheid. Zo'n instructie kunnen zij alleen geven aan:

- de gemeenteraad over het in een omgevingsplan stellen van regels als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid (regels die nodig zijn met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties); GS kunnen deze instructie alleen geven als dat nodig is met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (art. 2.33 lid 2 onder a);
- het waterschapsbestuur, als dat nodig is voor een doelmatige beheersing van het geluid afkomstig van wegen als bedoeld in artikel 2.17, eerste lid, onder c (wegen waarvan het beheer bij provinciale verordening aan het waterschap is toegedeeld) (art. 2.33 lid 2 onder b);
- het waterschapsbestuur, als dat nodig is voor een samenhangend en doelmatig regionaal waterbeheer (art. 2.33 lid 2 onder c);
- het dagelijks bestuur van het waterschap over een projectbesluit, als dat nodig is met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (art. 2.33 lid 2 onder d);
- bestuursorganen van openbare lichamen anders dan het Rijk, waarbij het beheer of onderhoud van wegen, waterstaatswerken, gebieden van belang uit een oogpunt van natuurbescherming of landschapsbehoud of van elementen van landschappelijke, recreatieve, aardkundige of natuurwetenschappelijke waarde, of cultureel erfgoed, of andere voorzieningen van openbaar nut, berust of vermoedelijk komt te berusten, tot het verrichten van werkzaamheden die zijn vermeld in een (land)inrichtingsprogramma (art. 12.18 lid 1 Ow);
- het gezag dat bevoegd is te beslissen op de aanvraag om de omgevingsvergunning voor de wateractiviteit over de inhoud van die beslissing, in het geval GS bevoegd gezag zijn voor de aanvraag om de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit, als dat geboden is vanwege de samenhang tussen de beslissingen op de beide aanvragen met het oog op het beschermen van het milieu (art. 16.13 lid 1 Ow);
- het gezag dat bevoegd is te beslissen op de aanvraag om de omgevingsvergunning voor de wateractiviteit over de inhoud van die beslissing, op verzoek van het college van burgemeester en wethouders, in het geval dat college bevoegd gezag is voor de aanvraag om de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit, als dat geboden is vanwege de samenhang tussen de beslissingen op de beide aanvragen met het oog op het beschermen van het milieu (art. 16.13 lid 3 Ow);
- het college van burgemeester en wethouders over de inhoud van de beslissing op de aanvraag om de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit, in het geval dat college bevoegd gezag is voor die aanvraag, op verzoek van het bevoegd gezag voor de aanvraag om de omgevingsvergunning voor de wateractiviteit, als dat geboden is vanwege de samenhang tussen de beslissingen op de beide aanvragen met het oog op het beschermen van het milieu (art. 16.14 lid 1 Ow);
- het waterschapsbestuur, als dat naar hun oordeel niet of niet voldoende optreedt bij gevaar voor waterstaatswerken (art. 19.16 lid 1);

Wanneer GS van die laatste bevoegdheid geen gebruik maken en het gevaar voortduurt, kan de commissaris van de Koning die instructie geven (artikel 19.16 lid 2 Ow).

Op het door GS geven van een instructie is artikel 2.23, tweede en vierde lid van overeenkomstige toepassing: de instructie kan dienen ter uitvoering van een programma van

GS en GS kunnen een termijn stellen waarbinnen uitvoering moet zijn gegeven aan de instructie.

Bovendien geldt dat GS geen instructie kunnen geven aan een gemeente als zij toepassing kunnen geven aan artikel 124, 124a of 273a van de Gemeentewet (bij taakverwaarlozing door de gemeente zelf in de zaak voorzien (inde-plaatsstelling) respectievelijk het besluit ter vernietiging voordragen aan het Rijk). Aan een waterschap kunnen zij geen instructie geven als zij toepassing kunnen geven aan artikel 156, eerste lid, van de Waterschapswet (bevoegdheid van GS om het betreffende besluit te vernietigen).

Op grond van de artikelen 2.34, 16.13 en 19.16 lid 4 Ow kan een minister aan provinciebestuur, gemeentebestuur of waterschapsbestuur een instructie geven over de uitoefening van een taak of bevoegdheid. Zo'n instructie kan een minister alleen geven aan:

- provinciale staten over het in een omgevingsverordening stellen van regels als bedoeld in artikel 2.22 (instructieregels) of 4.1, eerste lid (regels over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving), als dat nodig is met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (art. 2.34 lid 2 onder a);
- gedeputeerde staten over een projectbesluit, als dat nodig is met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (art. 2.34 lid 2 onder b);
- provinciale staten over het op verzoek van de gemeenteraad nemen van een besluit als bedoeld in artikel 2.12a, eerste lid tot vaststelling van geluidproductieplafonds als omgevingswaarden rondom industrieterreinen waarop zich voorzieningen voor defensie bevinden (art. 2.34 lid 2 onder c);
- de gemeenteraad over het in een omgevingsplan stellen van regels als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid (regels die nodig zijn met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties); een minister kan deze instructie alleen geven als dat nodig is met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (art. 2.34 lid 2 onder d);
- het dagelijks bestuur van het waterschap over een projectbesluit, als dat nodig is met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (art. 2.34 lid 2 onder e);
- het provinciebestuur of waterschapsbestuur over de uitoefening van een taak of bevoegdheid op het gebied van het beheer van watersystemen of het waterketenbeheer, als dat nodig is voor een samenhangend en doelmatig waterbeheer (art. 2.34 lid 3);
- de gemeenteraad tot het in het omgevingsplan voor een locatie opnemen van de functieaanduiding rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht en tot het daarbij bepalen dat wordt voorzien in het beschermen daarvan, als dat nodig is voor het behoud van cultureel erfgoed (art. 2.34 lid 4);
- het gezag dat bevoegd is te beslissen op de aanvraag om de omgevingsvergunning voor de wateractiviteit over de inhoud van die beslissing, in het geval de minister bevoegd gezag is voor de aanvraag om de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit, als dat geboden is vanwege de samenhang tussen de beslissingen op de beide aanvragen met het oog op het beschermen van het milieu (art. 16.13 lid 1 Ow);
- het waterschapsbestuur, als dat naar het oordeel van de minister niet of niet voldoende optreedt bij gevaar voor een primaire waterkering en GS of de commissaris van de Koning niet of niet voldoende gebruik maken van de bevoegdheid als bedoeld in artikel 19.16 lid 1 of lid 2 Ow (art. 19.16 lid 4).

Op het door een minister geven van een instructie is artikel 2.25, tweede en vierde lid van overeenkomstige toepassing: de instructie kan dienen ter uitvoering van een programma van de minister en de minister kan een termijn stellen waarbinnen uitvoering moet zijn gegeven aan de instructie.

Bovendien geldt dat een minister geen instructie kan geven als toepassing gegeven kan worden aan:

- artikel 124a, 124b of 268 Gemeentewet (bij taakverwaarlozing door de gemeente de provincie verzoeken om in de zaak te voorzien (indeplaatsstelling), zelf in de zaak voorzien of het besluit bij koninklijk besluit vernietigen)
- artikel 121 of 261 Provinciewet (bij taakverwaarlozing door de provincie zelf in de zaak voorzien (indeplaatsstelling) respectievelijk het betreffende besluit vernietigen);
- de Wet Naleving Europese regelgeving publieke entiteiten.

Voor zowel GS als de minister geldt dat zij geen instructie kunnen geven als deze is bedoeld voor herhaalde uitvoering door verschillende bestuursorganen (artikel 2.35 lid 1 Omgevingswet). Voor beiden geldt ook dat een instructie met het oog op een provinciaal respectievelijk nationaal belang alleen kan worden gegeven als dat belang is aangegeven in een door een bestuursorgaan van de provincie of het Rijk openbaar gemaakt document (artikel 2.35 lid 2 Omgevingswet).

Zoals hiervoor al beschreven kan de instructie een termijn bevatten waarbinnen de instructie moet zijn uitgevoerd. Als de instructie op dat moment niet is uitgevoerd, blijft het bestuursorgaan tot wie de instructie was gericht in gebreke. Het bestuursorgaan dat de instructie heeft gegeven kan in dat geval gebruik maken van het taakverwaarlozingsinstrumentarium (indeplaatsstelling en (voordragen voor) vernietiging).

Waarover een instructie gegeven kan worden is in de meeste gevallen vrij algemeen geformuleerd: mits wordt voldaan aan de gestelde voorwaarden kan over een veelheid aan onderwerpen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving een instructie worden gegeven. Uitzondering hierop is de instructie van het Rijk over het rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht. Voor dat geval zijn onderwerp en inhoud van de instructie heel concreet aangegeven: de gemeente moet voor een bepaalde locatie de functieaanduiding rijksbeschermd stadsgezicht of rijksbeschermd dorpsgezicht opnemen en daaraan beschermende regels toevoegen.

De Memorie van Toelichting op het ontwerp van de Omgevingswet maakt deze bepalingen nog concreter: de instructie geeft de exacte begrenzing aan van het gebied waarvoor de functie rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht moet worden opgenomen, de instructie geeft een beschrijving van de voor het stads- of dorpsgezicht kenmerkende karakteristieken die door middel van het omgevingsplan beschermd moeten worden en de instructie geeft de opdracht om in het omgevingsplan een passend sloopvergunningstelsel op te nemen. Omdat het de bedoeling zal zijn dat rijksbeschermd stads- en dorpsgezichten voor onbepaalde tijd beschermd zijn, zal de instructie ook aangeven dat het beschermingsregime blijvend in het omgevingsplan moet worden opgenomen.

Op grond van artikel 16.85 lid 2 Ow wordt voor de mogelijkheid van beroep de instructie geacht deel uit te maken van het besluit waarop de instructie betrekking heeft. Dit betekent dat tegen een instructie die wordt opgevolgd door het nemen van een besluit (door een ander bestuursorgaan) pas beroep kan worden ingesteld in de periode waarin tegen dat andere besluit beroep kan worden ingesteld. De instructie volgt dan ook de beroepsgang van dat andere besluit.

Tegen een instructie die gaat over een taakuitoefening en dus niet leidt tot opvolging van de instructie in een besluit kan direct beroep tegen de instructie worden ingesteld bij de Raad van State, zonder dat er eerst een zienswijze of een bezwaarschrift moet worden ingediend.

In de Wet ruimtelijke ordening komt een voorloper van de instructie voor, de (proactieve) aanwijzing van de artikelen 4.2 respectievelijk 4.4 Wro. In de praktijk is gebleken dat er slechts sporadisch gebruik gemaakt wordt van dit instrument. De verwachting is dat dat ook voor de instructie op basis van de Omgevingswet het geval zal zijn. Dat is een reden om terughoudend te zijn in de modellering van de instructie.

In de Wro-praktijk is ook gebleken dat het voorkomt dat nadat een proactieve aanwijzing is gegeven, dat besluit enige tijd later in gewijzigde vorm opnieuw gepubliceerd wordt, bij voorbeeld als gevolg van bestuurlijk overleg. Voor de instructie zal het dan ook nodig zijn dat deze met wijzigingsbesluiten gewijzigd kan worden.

2.4 Overgangsrecht en overgangsfase

De Invoeringswet Omgevingswet kent alleen overgangsrecht voor aanwijzingen die op grond van de Wet ruimtelijke ordening respectievelijk de Waterwet zijn gegeven: in bepaalde gevallen blijft het oude recht van toepassing en in andere gevallen wordt zo'n aanwijzing gelijkgesteld met een instructie op grond van de Omgevingswet. Er is geen sprake van een in de wet vastgelegde overgangsfase om te komen van proactieve aanwijzing naar instructie.

3 Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten beschreven. Deze uitgangspunten zijn mede gebruikt als bouwstenen voor de ontwikkeling van de TPOD's. Deze informatie is met name beschrijvend van aard en dient het doel achtergrond te bieden voor deel B, dat de modellering van de instructie beschrijft en voortbordurt op de uitgangspunten beschreven in dit hoofdstuk. De paragrafen 3.2 tot en met 3.9 beschrijven generiek de toegepaste principes in algemene bewoording. Het is mogelijk dat onderdelen van die teksten voor de instructie niet van toepassing zijn.

3.1 Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van omgevingsdocumenten

Bij het opstellen van het omgevingsdocument ten behoeve van het formele deel van het proces moet gebruik gemaakt worden van de standaarden STOP en TPOD. De standaarden ondersteunen ook dit opstelproces. Na het opstellen van het omgevingsdocument volgen besluitvorming en aansluitend bekendmaking van het besluit op overheid.nl.

3.2 Omgevingsdocumenten met en zonder regels

Er is onderscheid tussen omgevingsdocumenten die regels bevatten, zoals het omgevingsplan, en omgevingsdocumenten die geen regels bevatten, zoals de omgevingsvisie.

Omgevingsdocumenten die regels bevatten, zullen vanuit de gebruikerstoepassing van het DSO het meest bevestigd worden. Daarom worden aan die omgevingsdocumenten extra eisen gesteld ten behoeve van de bekendmaking en zijn er extra mogelijkheden aan toegevoegd voor bevestiging en raadpleging. Om deze reden besteden de standaarden extra aandacht aan deze categorie als het gaat om tekststructuur, relatie met werkingsgebieden en weergave.

De omgevingsdocumenten zonder regels hebben een ander karakter. Ze hebben een vrijere opzet en kennen geen artikelsgewijze indeling. Hiervoor geldt dan ook een aantal eisen niet die wel voor de omgevingsdocumenten met regels gelden, zoals vaste tekststructuren. De specificaties voor de tekststructuur zijn opgenomen in hoofdstuk 5.

3.3 Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde Regeling

Omgevingsdocumenten komen tot stand door het nemen van een initieel besluit (het eerste besluit waarbij een volledig omgevingsdocument wordt vastgesteld). Daarna kunnen de omgevingsdocumenten door wijzigingsbesluiten gewijzigd worden. De LVBB zorgt er voor dat alle achtereenvolgens genomen wijzigingsbesluiten verwerkt worden tot een doorlopende versie van het omgevingsdocument: de geconsolideerde Regeling. In hoofdstuk 4 wordt dit nader beschreven. Zie voor het muteren door middel van wijzigingsbesluiten en het consolideren van die besluiten tot een (Toestand van) de Regeling ook paragraaf 3.7

3.4 Annoteren

Onder annoteren verstaan we het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen, gegevens die de besluiten en regelingen machineleesbaar maken. Dit zorgt er voor dat het besluit of de regeling gestructureerd bevroegbaar is en dat locaties en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. Het annoteren helpt ook bij het verbinden van toepasbare regels, oftewel vragenbomen, aan regels met locaties. De gegevens die bij het annoteren worden toegevoegd worden niet in de voor de mens leesbare tekst weergegeven. Voor degene die dat wil zijn ze wel terug te vinden. Het annoteren van omgevingsdocumenten met IMOW-objecten is beschreven in hoofdstuk 6.

3.5 Waardelijsten

Een waardelijst is een collectie van waarden die gebruikt kunnen worden bij het annoteren. Bij veel attributen van annotaties hoort een waardelijst met vooraf gedefinieerde waarden. Waardelijsten zijn er in twee vormen: gesloten waardelijsten en open waardelijsten. In de toepassingsprofielen voor de omgevingsdocumenten bedoelen we daar het volgende mee:

- gesloten waardelijst: een lijst met vooraf gedefinieerde waarden waaruit gekozen moet worden. Deze waardelijst wordt centraal beheerd en kan alleen beheersmatig gewijzigd worden, aangezien een wijziging direct effect heeft op de werking van en functionaliteiten van de applicaties van DSO-LV en LVBB;
- open waardelijst: een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. Wanneer de gewenste waarde op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Als de gewenste waarde niet op de waardelijst voorkomt, wordt door het bevoegd gezag een eigen waarde gedefinieerd. Deze waarde wordt niet aan de waardelijst toegevoegd.

In paragraaf B6.4 is aangegeven voor welke attributen een waardelijst geldt en of deze gesloten of open is.

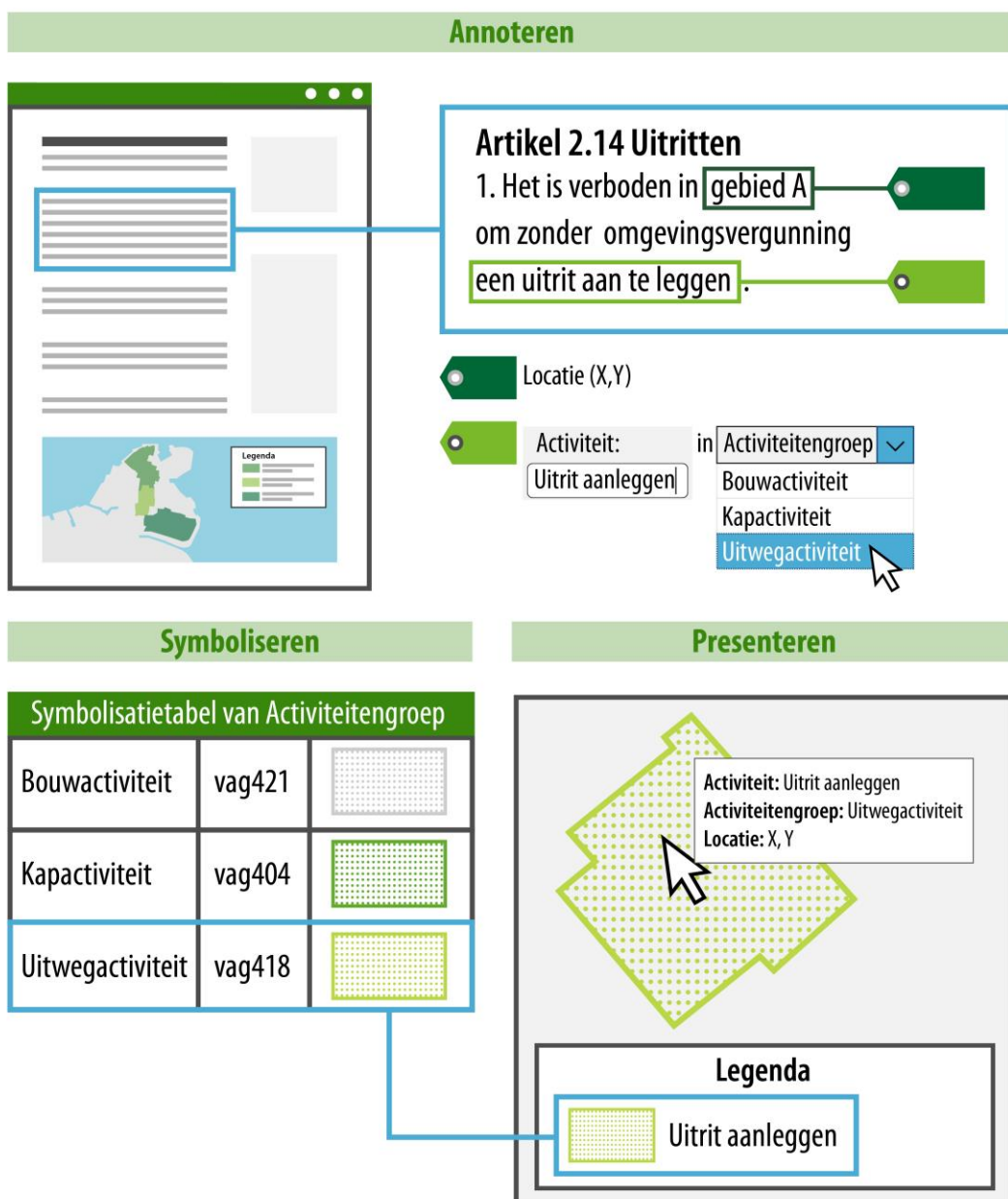
3.6 Presentatiemodel

De inhoud van een omgevingsdocument dient kenbaar te zijn. Daarom moet een omgevingsdocument niet alleen machineleesbaar worden aangeboden, maar is ook een voor de mens te interpreteren presentatie noodzakelijk. Uitgangspunt is dat de tekst, de bijbehorende Locaties en de waarden die normen op de verschillende Locaties hebben zo overzichtelijk worden gepresenteerd dat de raadpleger ze kan interpreteren. Het presentatiemodel richt zich op de mensleesbare vorm van het presenteren. Onder presenteren verstaan we het weergeven en visualiseren van de inhoud van een besluit of regeling in een voorgedefinieerde vorm (gebruik van symbolen, kleur, lijndikte, arcering, karakterset) conform een afgesproken standaard. Het presentatiemodel beschrijft daarbij de wijze van presenteren van tekst, locaties en waarden en het presenteren van wijzigingen in een wijzigingsbesluit.

De mensleesbare presentatie van tekst toont de hiërarchie van de structuurelementen van die tekst. De mensleesbare presentatie van Locaties maakt gebruik van de annotaties met IMOW-objecten, waardelijsten en symbolisatietabellen. Een symbolisatietabel bepaalt hoe Locaties en waarden op een kaartbeeld worden weergegeven door middel van vooraf vastgelegde symboliek waarmee een annotatie wordt gepresenteerd. Hierbij wordt een waarde uit een gesloten waardelijst aan de bijbehorende, afgesproken, symboolcode

gekoppeld. Gebruik van de symbolisatietabel leidt tot een standaardweergave, ook wel geharmoniseerde weergave genoemd. Het bevoegd gezag kan voor de officiële bekendmaking hiervan afwijken en een eigen symbolisatie kiezen.

Figuur 1 illustreert de werking van het presentatiemodel voor de annotatie Activiteit in een instrument met regels. Voor instrumenten met Vrijetekststructuur heeft het presentatiemodel een vergelijkbare werking.

Figuur 1 Presentatiemodel: annoteren met object en groep, in combinatie met symbolisatietabel, leidt tot geharmoniseerde weergave

Naast de presentatie van tekst, Locaties en waarden legt het presentatiemodel ook vast hoe wijzigingen in een wijzigingsbesluit worden gepresenteerd. In een wijzigingsbesluit moet in mensleesbare, inzichtelijke en begrijpelijke vorm datgene getoond worden wat door het

besluit verandert in de geconsolideerde Regeling; dit betreft zowel tekst, Locatie als waarden.

3.7 Muteren en consolideren

In dit toepassingsprofiel zijn vooral de specificaties voor de geconsolideerde Regeling van de instructie beschreven. Er zullen echter ook vaak besluiten tot wijziging van de instructie genomen worden. Hoe wijzigingsbesluiten er voor de bekendmaking en consolidatie uit moeten zien en hoe ze moeten worden aangeleverd, is beschreven in de STOP-documentatie. Hoe het wijzigen van IMOW-objecten in zijn werk gaat is in het document 'IMOW Muteren – in de keten bevoegd gezag – LVBB – DSO-LV' beschreven.

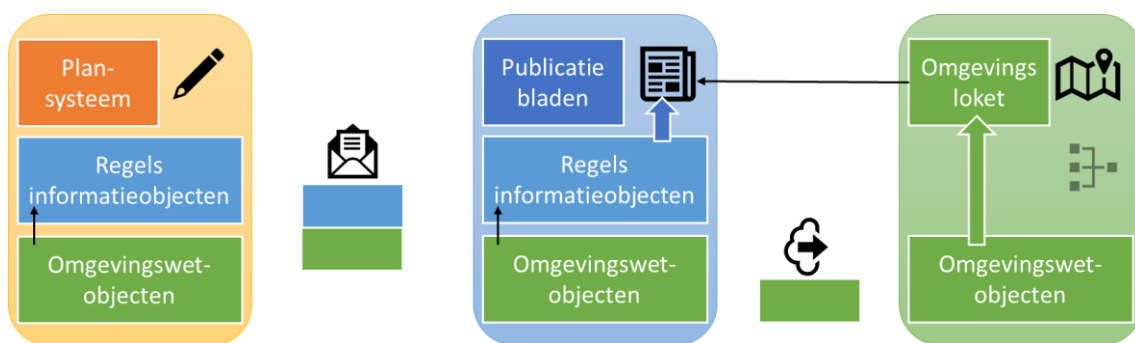
3.8 Metadata

Informatie en specificaties voor de metadata bij omgevingsdocumenten zijn te vinden in de STOP-documentatie.

3.9 Van plan tot publicatie

3.9.1 Het aanleverproces

Het bevoegd gezag levert via het digitale kanaal het digitale besluit aan via het bronhouderskoppelvlak. Het digitale besluit bestaat uit een generiek formeel deel met daarin de artikelen c.q. beleidstekst en informatieobjecten en een Omgevingswetdeel met specifieke objecten vanuit dit domein. In het geval van een wijzigingsbesluit levert het bevoegd gezag de consolidatie-instructies ten behoeve van het consolideren van het wijzigingsbesluit in de regeling. Beide delen vormen een gevalideerd consistent geheel. De LVBB verzorgt de publicatie van het formele deel van het besluit in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag op officiëlebekendmakingen.nl en consolideert het besluit in de regeling. De IMOW-objecten worden gedistribueerd naar DSO-LV ten behoeve van het Omgevingsloket.

Figuur 2 Aanleverproces

3.9.2 Raadplegen

3.9.2.1 Raadplegen in het officiële publicatieblad

Op officiëlebekendmakingen.nl wordt het besluit formeel bekend gemaakt in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag. Het authentieke tekstdeel van het besluit wordt in

PDF-formaat weergegeven en er is een zogeheten landingspagina voor de informatieobjecten. Tevens is er een web-versie van het besluit.

Daarnaast worden de consolidatie-instructies verwerkt in de geldende regeling van dat moment. Dit resulteert in een documentgerichte weergave van de regeling van waaruit de informatieobjecten kunnen worden benaderd. De informatieobjecten worden afzonderlijk getoond in een interactieve viewer en kunnen vanuit daar ook worden gedownload. Raadplegen is alleen mogelijk per document of regeling en dus ook alleen van één bevoegd gezag. Er is geen integraal overzicht van alle regels voor de leefomgeving.

3.9.2.2 *Raadplegen in DSO-LV*

DSO-LV ontvangt de IMOW-objecten. In het Omgevingsloket zijn diverse functies beschikbaar voor de gebruiker. Het biedt de mogelijkheid tot het oriënteren op de integrale regels over de fysieke leefomgeving via de kaart. Met een klik op de kaart zijn de daar geldende regels te raadplegen. De locaties uit de diverse regelgeving worden via een legenda gesymboliseerd op de kaart. De regels en kaart geven ook selectiemogelijkheden, bijvoorbeeld het tonen van regeltekst en locaties voor een specifieke activiteit of het uitsluitend tonen van regels die voor iedereen gelden. De getoonde regels komen uit de geconsolideerde Regelingen vanuit de officiële publicatiebladen. Tot slot vormen de IMOW-objecten de basis voor de toepasbare regels (vragenbomen) in het Omgevingsloket, indien van toepassing. De locaties zijn gekoppeld aan de activiteiten in de vragenboom. De vragenbomen zelf worden via een apart kanaal aangeleverd.

B Modellerings van de instructie

Dit deel beschrijft de modellering van de instructie en voorziet in de vertaling van (een deel van) de kenmerken van de tabellen uit hoofdstuk 2 naar het model dat de kenmerken structureert en aan elkaar relateert. Het model legt uit hoe de instructie zodanig gestructureerd wordt, dat het machineleesbaar en op een gestandaardiseerde manier uitwisselbaar wordt.

Hoofdstuk 4 beschrijft besluit, besluitonderdelen en geldende en geconsolideerde Regeling van de instructie. In hoofdstuk 5 wordt het tekstmodel beschreven en de toepassing daarvan op de instructie. Hoofdstuk 6 beschrijft het Informatiemodel Omgevingswet (IMOW). IMOW en de toepassing daarvan vormen een domeinspecifieke toepassing van STOP. Om een omgevingsdocument op te stellen en juridisch juist te kunnen bekendmaken is het uiteraard ook nodig om te voldoen aan de specificaties van STOP. Hoe dat moet is beschreven in de STOP-standaard.

4 Besluit, besluitonderdelen en instructie

Deze paragraaf geeft een beschrijving van de onderdelen waaruit het besluit waarbij een instructie of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat.

4.1 Besluit en besluitonderdelen

4.1.1 Toelichting

Het besluit waarbij een instructie of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat uit twee onderdelen.

Deel één: motivering

Dit deel van het besluit bestaat uit de vaststellingsdocumenten en de motivering van het besluit tot vaststelling c.q. wijziging van de instructie.

Dit deel begint met de vaststellingsdocumenten: de overwegingen van het bestuur die leiden tot het nemen van het besluit. Daarna volgt de motivering: de inhoudelijke onderbouwing van het besluit. In het geval van een wijzigingsbesluit wordt in dit deel onder andere beschreven op welke onderdelen de instructie wordt aangepast en waarom.

Indien gewenst kunnen bijlagen met onderzoeksgegevens en bescheiden bij dit eerste deel van het vaststellingsbesluit gevoegd zijn.

Deel twee: instructie

Dit deel van het besluit is de instructie zelf. Hierin staat de opdracht aan het bestuursorgaan tot het uitoefenen van een taak of bevoegdheid en de daarbij behorende Locatie of Locaties. Indien nodig kunnen ook bij dit tweede deel bijlagen worden gevoegd.

In het geval van een wijzigingsbesluit wordt in dit deel concreet aangegeven op welke wijze de instructie wordt aangepast. Aangegeven wordt welke onderdelen aan het initiële besluit worden toegevoegd, geschrapt, gewijzigd of vervangen door andere. Bij een wijzigingsbesluit wordt dit deel weergegeven in 'renvooiweergave'; een weergave waarin met visuele middelen wordt duidelijk gemaakt wat wordt toegevoegd of geschrapt.

De besluitonderdelen zijn schematisch weer gegeven in Figuur 3.

Figuur 3 Schematische weergave besluitonderdelen

4.1.2 Norm

Het besluit tot vaststelling of wijziging van de instructie bestaat uit twee onderdelen, met de volgende inhoud:

- Deel een: vaststellingsdocumenten en motivering, verplicht onderdeel
- Deel twee: instructie, verplicht onderdeel

Aan ieder onderdeel kunnen bijlagen worden toegevoegd.

4.2 De actuele geldende versie van de instructie

De instructie-delen (oftewel de delen twee) van alle opeenvolgende besluiten tot vaststelling of wijziging van de instructie vormen samen de actuele juridisch geldende versie van de instructie waaraan rechten en plichten kunnen worden ontleend. Het motiveringsdeel en eventueel daarbij behorende bijlagen maken daar geen deel van uit.

4.3 De geconsolideerde Regeling van de instructie

Naast de verzameling van tweede delen van het besluit tot vaststelling en (eventueel) daarop volgende besluiten tot wijziging van de instructie die samen de juridisch geldende versie van de instructie vormen, is er ook een geconsolideerde Regeling van de instructie. Dit is een serviceproduct. Een geconsolideerde Regeling bevat de inhoud van een regeling zoals die geldt op een bepaald moment. De geconsolideerde Regeling wordt afgeleid uit het initiële besluit waarin steeds de (in werking getreden) wijzigingen uit de wijzigingsbesluiten zijn verwerkt tot een doorlopende versie van de instructie.

De geconsolideerde Regeling vormt de basis voor de weergave van de regeling op overheid.nl en van de instructie die in DSO-LV te raadplegen is. Wanneer bij het tweede deel bijlagen zijn bijgevoegd worden die in de geconsolideerde Regeling opgenomen; wijzigingen die door het besluit in bestaande bijlagen worden aangebracht (aanpassingen in bestaande bijlagen of het geheel vervangen of verwijderen van één of meer bijlagen) worden in de geconsolideerde Regeling verwerkt.

5 Toepassing van het IMOP-tekstmodel op omgevingsdocumenten

In het IMOP is een volledige beschrijving van het IMOP-tekstmodel opgenomen. Het IMOP-tekstmodel benoemt tekstobjecten en beschrijft de structuur waarin die tekstobjecten toegepast kunnen worden. Het tekstmodel geldt voor alle officiële overheidspublicaties. Specifieke typen publicaties hebben een specifiek profiel op het IMOP-tekstmodel.

In dit document wordt beschreven hoe het IMOP-tekstmodel op de instructie moet worden toegepast.

5.1 Soorten tekststructuur

IMOP onderscheidt voor inhoudelijke tekst twee soorten tekststructuren:

- Artikelstructuur: de tekststructuur waarbij het lichaam² van een (formele) regeling is opgebouwd uit één of meer artikelen;
- Vrijetekststructuur: de tekststructuur die wordt gebruikt voor juridisch authentieke documenten waarvan het lichaam van de regeling geen artikelen bevat, zoals visiedocumenten en projectbesluiten.

5.2 Specificatie van de Vrijetekststructuur

Zoals in paragraaf 5.1 is beschreven is de Vrijetekststructuur de tekststructuur voor juridisch authentieke documenten waarvan het lichaam van de regeling geen artikelen bevat, zoals de omgevingsvisie, het projectbesluit en de instructie. De Vrijetekststructuur kent specificaties voor het lichaam van tekst met Vrijetekststructuur en specificaties voor de overige onderdelen, oftewel die onderdelen die niet tot het lichaam behoren. De toepassing van deze specificaties voor de instructie wordt in de navolgende paragrafen beschreven.

5.2.1 Tekstelementen voor het lichaam van de instructie

5.2.1.1 Toelichting

De tekststructuren van IMOP kennen structuurelementen, elementen met inhoud, de inhoud zelf en een overkoepelend element. Structuurelementen zijn die elementen die de tekst structureren maar zelf geen inhoud bevatten; een voorbeeld is de FormeleDivisie. Het element met inhoud is de FormeleInhoud. Voorbeelden van de inhoud zelf zijn Alinea, Tabel en Figuur. Het overkoepelende element van het Lichaam is Regeling. In de navolgende tekst gebruiken we 'tekstelement' als term voor de vier elementsoorten tezamen. Er gelden enige specificaties, die tot een minimum beperkt zijn opdat bestuursorganen flexibel zijn om deze onderdelen zoveel mogelijk naar eigen inzicht vorm te geven.

5.2.1.2 Norm

Voor de tekstelementen voor het lichaam, oftewel het tweede deel, van de instructie gelden de volgende specificaties:

- Regeling is het overkoepelende element, de kapstok waar alle tekst van de instructie onder hangen.
- Er zijn drie tekstelementen beschikbaar: FormeleDivisie, FormeleInhoud en Inhoud.

² Lichaam van de regeling als bedoeld in Aanwijzing 3.53 van de Aanwijzingen voor de regelgeving en in IMOP

- FormeleDivisie is het structuurelement dat gebruikt wordt voor de structurering van de tekstonderdelen in het lichaam van instrumenten met een Vrijetekststructuur.
- De opsteller kan de tekst naar eigen inzicht hiërarchisch indelen in FormeleDivisies.
- FormeleDivisie kan alleen FormeleDivisie en FormeleInhoud bevatten.
- Iedere FormeleDivisie moet worden voorzien van een Kop. Een Kop kan bestaan uit de Kop-elementen Nummer, Label (zoals hoofdstuk, paragraaf, etc.) en Opschrift. De opsteller is vrij in het gebruik van de Kop-elementen, zolang er maar een Kop is.
- FormeleInhoud bevat verplicht Inhoud die kan bestaan uit onder andere Alinea, Figuur, Lijst en Tabel. Een compleet overzicht van alle inhoud-elementen is te vinden in het IMOP-tekstschema met de bijbehorende documentatie.
- FormeleInhoud bevat juridische inhoud, de feitelijke inhoud binnen een FormeleDivisie.
- FormeleInhoud kan optioneel een Kop bevatten. Een Kop kan bestaan uit de Kop-elementen Nummer, Label (zoals hoofdstuk, paragraaf, etc.) en Opschrift. De opsteller is vrij in het gebruik van de Kop-elementen.

5.2.2 Tekstelementen voor de overige onderdelen van de instructie

5.2.2.1 Toelichting

Voor deel één van de instructie zijn de tekstelementen Divisie en Inhoud beschikbaar. Het structuurelement Divisie zorgt voor de structurering van de tekst. Er gelden enige specificaties, die tot een minimum beperkt zijn opdat bestuursorganen flexibel zijn om deze onderdelen zoveel mogelijk naar eigen inzicht vorm te geven.

5.2.2.2 Norm

Voor de structuur van deze onderdelen gelden de volgende specificaties:

- Er zijn twee tekstelementen beschikbaar: Divisie en Inhoud.
- Divisie is het structuurelement dat gebruikt wordt voor de structurering van de overige onderdelen.
- De opsteller kan de tekst naar eigen inzicht hiërarchisch indelen in Divisies.
- Divisie kan alleen Divisie en Inhoud bevatten.
- Iedere Divisie moet worden voorzien van een Kop. Een Kop kan bestaan uit de Kop-elementen Nummer, Label (zoals hoofdstuk, paragraaf, etc.) en Opschrift. De opsteller is vrij in het gebruik van de Kop-elementen, zolang er maar een Kop is.
- Inhoud bestaat uit onder andere Alinea, Figuur, Lijst en Tabel. Een compleet overzicht van alle inhoud-elementen is te vinden in het IMOP-tekstschema met de bijbehorende documentatie.

5.3 Verwijzing

5.3.1 Toelichting

Een stuk tekst kan een verwijzing naar een ander tekstelement of ander document bevatten. Voorbeelden hiervan zijn:

- de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd;
- de verwijzing vanuit een beleidsregel over de toepassing van een open norm naar de regel waarin de open norm is vastgelegd;
- de verwijzing vanuit een artikel naar de artikelsgewijze toelichting op dat artikel (en vice versa);
- de verwijzing vanuit een regel naar een wettelijke bepaling;

- de verwijzing vanuit een tekstelement in een besluit met Vrijetekststructuur naar een ander tekstelement in datzelfde besluit of in een ander besluit of regeling.

Het gaat hier om een simpele verwijzing; de verhouding tussen het ene tekstelement en het andere tekstelement of document is niet gekwalificeerd. Met de hier beschreven verwijzing wordt ook uitdrukkelijk niet de verwijzing vanuit een Juridische regel, Formele Divisie of Tekstdeel naar een Locatie bedoeld.

Het model maakt het mogelijk de hier bedoelde verwijzing te maken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de generieke XML-elementen IntRef (voor verwijzingen tussen tekstelementen binnen een omgevingsdocument) en ExtRef (voor verwijzingen vanuit een omgevingsdocument naar (tekstelementen in) andere documenten; dat kunnen omgevingsdocumenten maar ook andere typen documenten zijn). Een verwijzing kan gemaakt worden naar een tekstelement in de instructie zelf, maar ook naar (tekstelement in) een ander document.

Bij een verwijzing naar een ander document is aandacht nodig voor de formulering van de verwijzing. Wanneer een algemene verwijzing naar het andere document wordt gemaakt, dus zonder te verwijzen naar een specifieke versie daarvan, zou een wijziging in het andere document onbedoeld kunnen leiden tot wijziging van de instructie zonder dat daar een besluit van het bevoegd gezag aan ten grondslag ligt. Zo'n algemene verwijzing zonder specifieke versie noemen we een dynamische verwijzing. Wanneer het ongewenst is dat een wijziging in het andere document doorwerkt in de instructie kan een statische verwijzing worden gemaakt. Er wordt dan expliciet verwezen naar een specifieke versie van dat andere document, of meer algemeen naar de versie die geldig is op een bepaald moment.

5.3.2 Norm

Voor het maken van de verwijzing wordt gebruik gemaakt van de generieke XML-elementen IntRef (voor de verwijzing naar een ander tekstelement in hetzelfde document) en ExtRef (voor de verwijzing naar (tekstelementen in) een ander document).

6 Het Informatiemodel Omgevingswet

6.1 Inleiding

IMOW beschrijft vanuit een informatiekundige blik de aspecten die van belang zijn voor het annoteren bij het opstellen van omgevingsdocumenten en ten behoeve van de informatieverschaffing in DSO-LV.

In dit hoofdstuk wordt de toepassing van IMOW voor de instructie toegelicht. Paragraaf 6.2 beschrijft de hoofdlijnen van IMOW voor alle omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur. Paragraaf 6.3 bevat het IMOW-UML-klassediagram voor de instructie met een korte toelichting op het diagram. Paragraaf 6.4 beschrijft in detail de toepassing van het annoteren met IMOW-objecten op de instructie. In de laatste twee paragrafen van dit hoofdstuk worden het niveau van annoteren (paragraaf 6.5) en de verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status voor instrumenten met Vrijetekststructuur (paragraaf 6.6) beschreven.

6.2 De hoofdlijnen van IMOW voor omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur

6.2.1 FormeleDivisie en Tekstdeel

FormeleDivisie is de STOP/TPOD-term voor de kleinste *zelfstandige* eenheid van (een of meer) bij elkaar horende FormeleInhoud-objecten in een tekst met Vrijetekststructuur.

Tekstdeel is een abstract concept waarmee een deel van een tekst wordt beschreven.

Tekstdeel wordt gebruikt om aan verschillende onderdelen van een FormeleDivisie Locaties en inhoudelijke annotaties te kunnen koppelen.

Tekstdeel verwijst altijd naar ten minste één FormeleDivisie; wanneer dat gewenst is kunnen meerdere Tekstdelen naar dezelfde FormeleDivisie verwijzen. Bij bevraging in bijvoorbeeld DSO-LV zal altijd de volledige FormeleDivisie als resultaat worden weergegeven en niet het individuele Tekstdeel.

6.2.2 Informatieobject en Noemer

In besluiten kan informatie worden opgenomen die niet in tekstuele vorm op een voor de mens leesbare manier weergegeven kan worden. De geometrische begrenzing van een locatie is daar een voorbeeld van; gedacht kan ook worden aan een geluidsfragment of videofragment. STOP gebruikt het informatieobject als bedoeld in Aanwijzing 3.50 van de Aanwijzingen voor de regelgeving (waarin de voorwaarden staan waar verwijzingen naar informatie op internet aan moeten voldoen) om dergelijke informatie op een juridisch juiste manier vast te leggen en er vanuit een tekst naar te verwijzen. Een informatieobject dat de geometrische begrenzing van een locatie vastlegt (oftewel de coördinaten van de grens van een gebied bevat), wordt een geografisch informatieobject genoemd. Vooralsnog ondersteunt STOP alleen geografisch informatieobjecten en geen informatieobjecten voor geluidfragmenten of videofragmenten.

Een informatieobject is een op zichzelf staand object voor het opslaan en via internet ontsluiten van informatie die niet op een voor de mens leesbare manier in de tekst van het besluit kan worden weergegeven. In de tekst van het besluit wordt een verwijzing opgenomen naar het informatieobject waardoor de inhoud ervan onderdeel wordt van het besluit. De systematiek waarmee informatieobjecten machineleesbaar worden vastgelegd en

de manier waarop in het besluit naar het informatieobject wordt verwezen zorgen er voor dat:

- de informatie permanent via de verwijzing is terug te vinden;
- de informatie met algemeen beschikbare software op een voor de mens begrijpelijke manier gepresenteerd kan worden;
- de onveranderlijkheid van het informatieobject voldoende is gewaarborgd.

Het informatieobject is geen onderdeel of bijlage bij de tekst van het besluit, maar is een zelfstandige entiteit. Het wordt wel tegelijk met het besluit in het publicatieblad van het betreffende bevoegd gezag op officiëlebekendmakingen.nl gepubliceerd. Door in de tekst van het besluit naar het informatieobject te verwijzen krijgt het informatieobject juridische status.

De Locatie of Locaties in een omgevingsdocument met Vrijetekststructuur moet worden vastgelegd in een geografisch informatieobject. Het in de tekst van omgevingsdocumenten (juridisch juist) verwijzen naar het geografisch informatieobject gebeurt als volgt:

- In het Tekstdeel wordt de Noemer van het geografisch informatieobject (en dus ook van de Locatie(s)) opgenomen: een tekstuele aanduiding van de Locatie, waaruit een lezer kan begrijpen waar het geografisch informatieobject betrekking op heeft.
- In de besluitbijlage Informatieobjecten wordt de Noemer opgenomen op een manier vergelijkbaar met een begrip en zijn definitie: bij wijze van definitie komt achter de Noemer de volledige identificatie van het geografisch informatieobject.
- In of bij het geografisch informatieobject wordt de Noemer opgenomen.

Het is praktisch wanneer de Noemer in het Tekstdeel wordt vormgegeven als link naar de betreffende Noemer in de bijlage en de identificatie van het geografisch informatieobject in de bijlage als link naar het geografisch informatieobject.

Een voorbeeld van deze verwijzing is weergegeven in de volgende figuur:

Figuur 4 Noemer en Informatieobject

Een geografisch informatieobject kan door meerdere regelingen en/of besluiten worden gebruikt. In het besluit wordt immers verwezen naar het geografisch informatieobject. Dat maakt het ook mogelijk om te verwijzen naar een geografisch informatieobject van een ander bevoegd gezag of een geografisch informatieobject van het eigen bevoegd gezag dat voor een ander instrument is gecreëerd. Voorwaarde is uiteraard dat het geografisch informatieobject voldoet aan de in STOP vastgelegde eisen aan een geografisch informatieobject.

De verwijzing naar een geografisch informatieobject kan statisch of dynamisch zijn. Bij een statische verwijzing wordt verwezen naar een specifieke versie van het geografisch informatieobject. Bij een dynamische verwijzing wordt versie-onafhankelijk verwezen naar een geografisch informatieobject. Wanneer dynamisch wordt verwezen naar een geografisch informatieobject van een ander bevoegd gezag is het mogelijk dat de Locatie van een Tekstdeel wijzigt zonder dat het verwijzende bevoegde gezag daarover een besluit heeft genomen. Bij de keuze tussen dynamisch en statisch verwijzen naar een geografisch informatieobject dienen deze gevolgen afgewogen te worden.

6.2.3 Locatie

In IMOW wordt Locatie gekoppeld aan het Tekstdeel en aan de inhoudelijke annotatie Gebiedsaanwijzing. Met Locatie wordt vastgelegd waar het Tekstdeel en de inhoudelijke annotaties van toepassing zijn.

De Locaties in een omgevingsdocument moeten voor de bekendmaking c.q. publicatie worden vastgelegd en aangeleverd in de vorm van een geografisch informatieobject en kennen een corresponderende Noemer, zie daarvoor paragraaf 6.2.2. Locatie heeft een aantal verschijningsvormen. Ze worden vastgelegd met Geometrie. Locatie en de toepassing ervan worden in detail beschreven in paragraaf 6.4.3.

6.2.4 Werkingsgebied

Werkingsgebied is een abstract, conceptueel begrip: het gebied waar een FormeleDivisie zijn werking heeft. Het Werkingsgebied van de FormeleDivisie is de optelling van de Locaties van alle Tekstdelen die samen de FormeleDivisie vormen. Een Tekstdeel krijgt een Locatie middels een locatieaanduiding. Wanneer een FormeleDivisie geen Tekstdelen met eigen Locaties heeft, dan geldt het Werkingsgebied van de hele regeling. Voor omgevingsdocumenten moet dat Werkingsgebied expliciet worden aangegeven. Het wordt niet door LVBB of DSO-LV afgeleid.

Als het Werkingsgebied in de FormeleDivisie in woorden wordt beschreven, bijvoorbeeld met een geografische of vergelijkbare term (in het Stadspark, op de Veluwe) kunnen LVBB en DSO-LV de exacte ligging van het Werkingsgebied niet afleiden (zij weten immers niet waar het Stadspark is). Het Werkingsgebied van zo'n tekst is dan het specifieke Werkingsgebied van de volledige FormeleDivisie dan wel het Werkingsgebied van de hele regeling. Het is dan aan de lezer van de FormeleDivisie om te interpreteren waar de FormeleDivisie wel en niet werking heeft.

6.2.5 Annoteren met IMOW-objecten

STOP en IMOW maken het mogelijk om een FormeleDivisie met een Locatie te verbinden door middel van de verwijzing Werkingsgebied. Een computer weet dan dat beide bij elkaar horen, maar kan geen verdere betekenis aan die relatie geven en kan het Werkingsgebied ook niet voor een mens betekenisvol op een kaart weergeven.

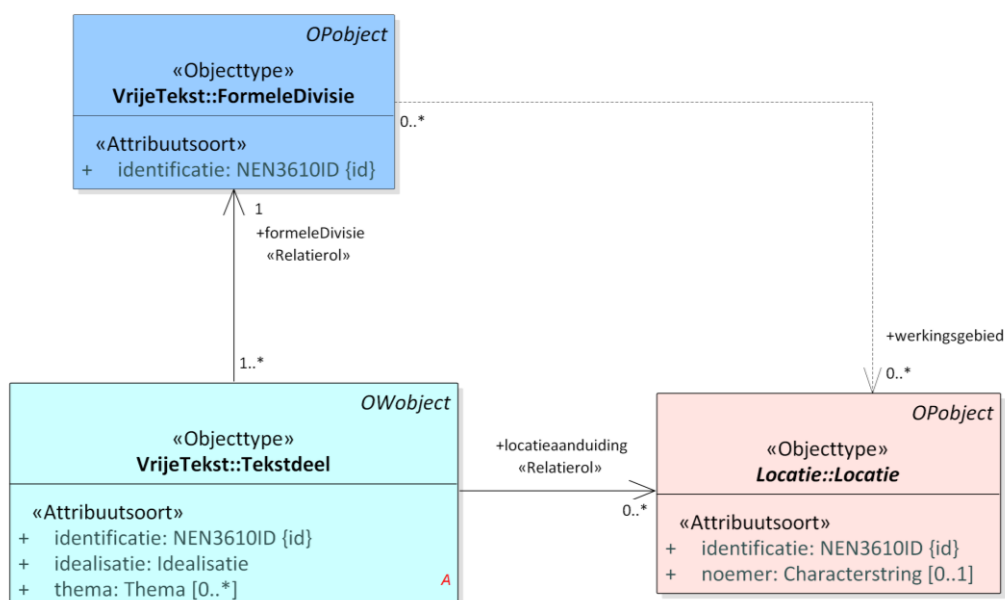
Dat kan wel met het in paragraaf 3.4 beschreven mechanisme annoteren: het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen die die besluiten en regelingen machineleesbaar maken. Annoteren zorgt er voor dat het besluit of de regeling

gestructureerd bevraagbaar is en dat werkingsgebieden en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. In de volgende paragrafen wordt het annoteren van omgevingsdocumenten met IMOW-objecten toegelicht. Daarnaast gelden specificaties vanuit STOP. Die worden in de STOP-documentatie beschreven.

6.3 Het IMOW-UML-diagram

6.3.1 Het IMOW-UML-diagram voor omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur

Figuur 5 toont het volledige IMOW-diagram in UML van de instructie. Te zien is dat voor de instructie een heel eenvoudige, beperkte modellering geldt: er kan alleen gebruik gemaakt worden van de objecten Formele Divisie, Tekstdeel en Locatie. In paragraaf A2.3 is al aangegeven dat de verwachting is dat er slechts in beperkte mate gebruik gemaakt zal worden van de instructie en dat dat een reden is om te kiezen voor een eenvoudige modellering van dit instrument.

Figuur 5 UML-klassediagram van IMOW toegepast op de instructie

In het diagram zijn in blauw de tekstobjecten weergegeven. Tekstdeel, waarmee FormeleDivisie uit STOP/IMOP aan IMOW gekoppeld kan worden, staat daarin centraal. In roze is Locatie weergegeven. Dit zijn de hoofdlijnen van IMOW die in paragraaf 6.2 al zijn beschreven. De instructie kent geen andere objecten. In de volgende paragraaf worden de objecten in detail beschreven.

6.4 Annoteren met IMOW-objecten: de objecten en hun attributen in detail beschouwd

Deze paragraaf beschrijft hoe het annoteren met IMOW-objecten in zijn werk gaat. De objecten, de bijbehorende attributen en waardelijsten worden gedetailleerd toegelicht. Ook wordt de toepassing van het presentatiemodel voor de verschillende objecten beschreven en getoond.

Ieder onderdeel wordt volgens een vast stramien beschreven. Het begint met een toelichting op de toepassing: waarvoor en wanneer wordt het object of attribuut gebruikt. Daarna volgt een definitie van het object, om precies aan te geven waar het over gaat. Vervolgens wordt de norm gesteld. Deze subparagraaf begint steeds met een uitsnede van het IMOW-diagram met daarin die objecten en relaties die relevant zijn. De norm somt op welke attributen vereist zijn om correct te kunnen annoteren met dit IMOW-object, of het attribuut verplicht of optioneel is, hoe vaak het attribuut kan of moet voorkomen en of er een waardelijst voor het attribuut bestaat. De daaropvolgende subparagraaf geeft een toelichting op de attributen en de waardelijsten. De laatste subparagraaf toont, indien aan de orde, hoe de toepassing van het presentatiemodel op het object er uit ziet.

6.4.1 Objecttype FormeleDivisie

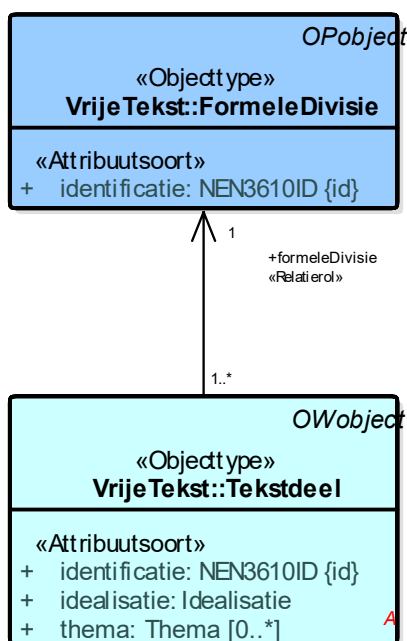
6.4.1.1 Toelichting op de toepassing

FormeleDivisie is de STOP/TPOD-term voor de kleinste eenheid van ordening en informatie in een tekst met Vrijetekststructuur, waarnaar kan worden verwezen. FormeleDivisie kan een verzameling van (lagergelegen) FormeleDivisie- en/of FormeleInhoud-objecten bevatten. Om de hierin beschreven informatie volledig en in de juiste volgorde te ontsluiten wordt een verwijzing opgenomen tussen de tekst, de Locaties en de inhoudelijke annotaties.

6.4.1.2 Definitie

FormeleDivisie is de kleinste eenheid van (een of meer) bij elkaar horende beleidsteksten in (het lichaam van) een tekst met Vrijetekststructuur, waarnaar kan worden verwezen.

6.4.1.3 Norm

Figuur 6 IMOW-afbeelding objecttype FormeleDivisie

FormeleDivisie kent het volgende attribuut:

identificatie: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

6.4.1.4 *Toelichting op de attributen en de waardelijsten*

FormeleDivisie kent geen waardelijsten. Het attribuut identificatie heeft geen toelichting.

6.4.1.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel geeft regels voor de presentatie van tekst in omgevingsdocumenten. Die regels gelden ook voor FormeleDivisie.

6.4.2 **Objecttype Tekstdeel**

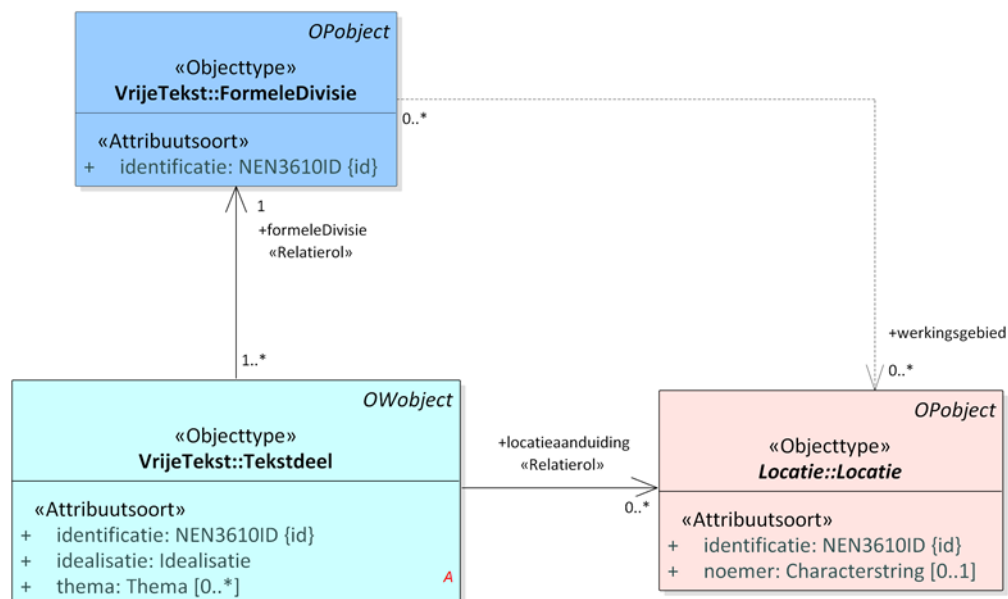
6.4.2.1 *Toelichting op de toepassing*

Tekstdeel is een conceptuele constructie, die in het Informatiemodel Omgevingswet wordt gebruikt om verschillende onderdelen van een omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur een eigen Locatie te kunnen geven. Met het IMOW-object Tekstdeel kan extra informatie aan het Tekstdeel worden gekoppeld: wat het thema is waarover het Tekstdeel gaat en met welk IMOW-object het Tekstdeel geannoteerd is. Er kunnen meerdere Tekstdelen naar een FormeleDivisie verwijzen. Bij het gebruik van meerdere annotaties van hetzelfde type, zoals bijvoorbeeld verschillende Thema's, kunnen die annotaties aan één Tekstdeel worden toegevoegd. Wanneer er verschillende typen annotaties worden gebruikt, bijvoorbeeld een Gebiedsaanwijzing en een Thema, is het in het kader van het beheer in de interne organisatie van het bevoegd gezag verstandig om de verschillende annotaties ieder aan een afzonderlijk Tekstdeel te koppelen, zodat alle separate onderdelen afzonderlijk gewijzigd kunnen worden en er (in de tijd) naar verschillende versies verwezen kan worden.

6.4.2.2 *Definitie*

Tekstdeel is het object dat de relatie vormt tussen een beleids- of realisatietekst en de daarmee samenhangende annotaties.

6.4.2.3 Norm

Figuur 7 IMOW-afbeelding objecttype Tekstdeel

Tekstdeel kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *thema*: de naam van het thema van het Tekstdeel. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam van het thema, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Thema'. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *locatieaanduiding*: de verwijzing van een specifiek Tekstdeel naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s); attribuut dat een of meer specifieke Locatie(s) aanduidt waar dit Tekstdeel van toepassing is. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

6.4.2.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

- *thema*: attribuut dat kernachtig de grondgedachte van de tekst weergeeft. Vaak aanduiding van het sectorale aspect waar het Tekstdeel over gaat. Het bevoegd gezag kan zelf een naam voor *thema* kiezen. Om harmonisatie tussen bevoegde gezagen en tussen instrumenten te bevorderen is er een open waardelijst voor *thema*. *thema* is een attribuut en geen object. Het kent daardoor geen eigen weergave.
- *locatieaanduiding*: attribuut dat de verwijzing bevat naar de identificatie van de Locatie(s) die bij het Tekstdeel horen én aangeeft wat de betekenis van die Locatie(s) is voor het object waar het bij hoort; in dit geval voor Tekstdeel. Dit attribuut legt dus vast dat deze Locatie(s) de locatie(s) is (zijn) waar dit Tekstdeel van toepassing is.

6.4.2.5 Toepassing presentatiemodel

Het presentatiemodel kent geen specifieke weergave voor Tekstdeel.

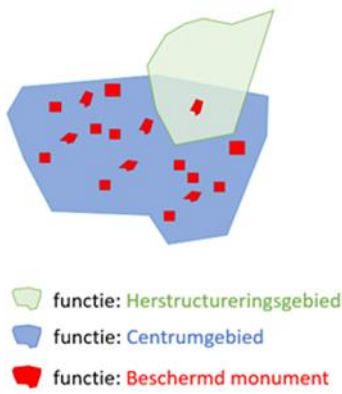

6.4.3 Objecttype Locatie

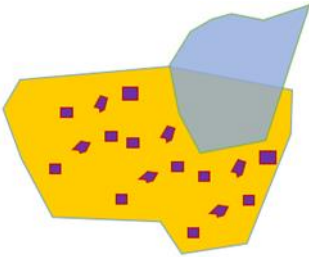

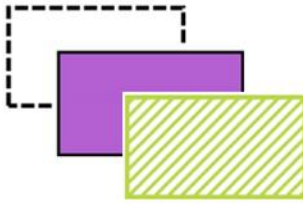

6.4.3.1 Toelichting op de toepassing

Het IMOW-object Locatie legt vast wat het werkingsgebied van een Regeltekst of FormeleDivisie is en geeft aan waar een Juridische regel of Tekstdeel en de inhoudelijke annotaties Activiteit, Gebiedsaanwijzing, Omgevingswaarde en Omgevingsnorm van toepassing zijn.

Locatie heeft zes verschijningsvormen: Gebied, Gebiedengroep, Lijn, Lijnengroep, Punt en Puntengroep. Optioneel kan de hoogteligging van het gebied, de lijn of de punt worden vastgelegd. Toegestane geometrieën bij een Gebied zijn Vlak en Multivlak. Bij Multivlak worden meerdere Vlakken samengevoegd tot één onlosmakelijk geheel. Wanneer slechts een onderdeel gewijzigd moet worden, leidt dat toch tot een wijziging van het hele Multivlak. Een andere manier van groepering is het samenvoegen van twee of meer Gebieden, Lijnen of Punten tot een Gebiedengroep, Lijnengroep respectievelijk Puntengroep. Iedere Locatie heeft een eigen Noemer, waardoor ook ieder van de zes verschijningsvormen van Locatie een eigen Noemer heeft. Op deze manier is het mogelijk om één van de Gebieden van een Gebiedengroep, één van de Lijnen van een Lijnengroep of één van de Punten van een Puntengroep te wijzigen en kan alleen beroep worden ingesteld tegen de wijziging van het Gebied, Lijn of Punt. Punt is noodzakelijk voor het als omgevingswaarde vaststellen van geluidproductieplafonds; die hebben de vorm van een puntlocatie. Voor het overige is het aan te bevelen om Punt en Lijn als Geometrie zoveel mogelijk te vermijden omdat bij raadplegen een punt en een lijn lastig te vinden zijn.

Locaties kunnen onbeperkt gestapeld worden, dat wil zeggen dat Locaties elkaar geheel of gedeeltelijk kunnen overlappen. Dat geldt zowel voor Locaties met eenzelfde annotatie oftewel IMOW-object als voor verschillende annotaties c.q. IMOW-objecten. Het is dus mogelijk om op exact dezelfde plek bijvoorbeeld de Locaties van verschillende Juridische regels of Tekstdelen, van een aantal Activiteiten, van een Omgevingswaarde, van een aantal Omgevingsnormen en diverse typen Gebiedsaanwijzing neer te leggen. Ook kunnen die Locaties elkaar gedeeltelijk overlappen. De navolgende figuren laten daarvan voorbeelden zien. De figuren zijn toepassingen in het omgevingsplan, maar zijn bedoeld om generiek het principe te illustreren.

 <p>functie: Herstructureringsgebied functie: Centrumgebied functie: Beschermd monument</p>	 <p>functie: Groen functie: Woongebied functie: Bedrijf</p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van Locaties van hetzelfde IMOW-object: de Locaties van 3 verschillende functies die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen</p>	<p>Volledige stapeling van locaties van hetzelfde IMOW-object: de Locaties van 3 verschillende functies die precies op dezelfde plek liggen</p>

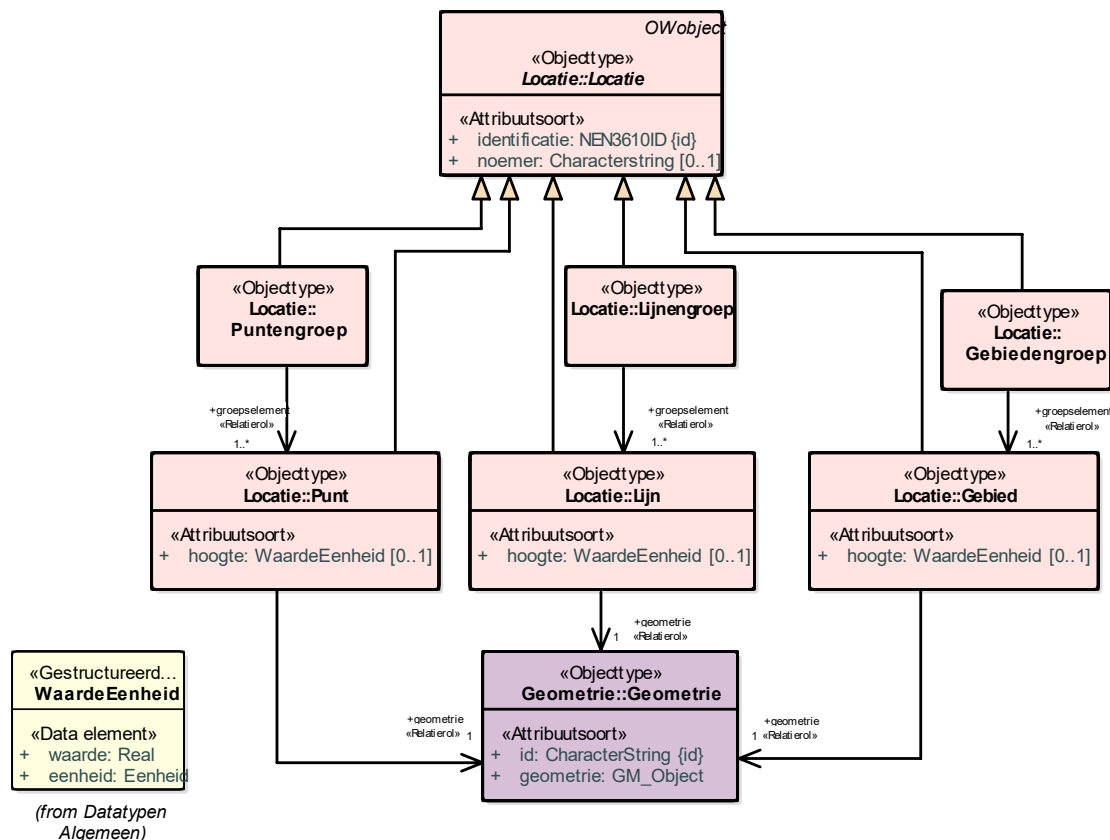
 <p> omgevingswaarde: luchtkwaliteit functie: woongebied activiteit: bouwactiviteit </p>	 <p> omgevingswaarde: fijnstof functie: Bedrijf activiteit: slopen </p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van Locaties van verschillende IMOW-objecten: de locaties van Omgevingswaarde, Functie en Activiteit die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen</p>	<p>Volledige stapeling van Locaties van verschillende IMOW-objecten: de Locaties van Omgevingswaarde, Functie en Activiteit die precies op dezelfde plek liggen</p>

6.4.3.2

Definitie

Locatie legt vast wat het werkingsgebied van een Regeltekst of Tekstdeel is en geeft aan waar een Juridische regel, Tekstdeel en inhoudelijke annotaties van toepassing zijn.

6.4.3.3 Norm

Figuur 8 IMOW-afbeelding objecttype Locatie

Locatie kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform datatype NEN3610-ID. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *noemer*: de mensleesbare beschrijving waarmee een Locatie wordt aangeduid. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.

Locatie kent zes verschijningsvormen:

- **Gebied**: op zichzelf staande geometrisch afgebakende 'ruimte' in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Voor de Geometrie van het Gebied moet een keuze gemaakt worden tussen Vlak en Multivlak. Gebied heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *hoogte*: de hoogte waarop het Gebied ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht element.
 - *eenheid*: de grootte waarin de hoogte wordt uitgedrukt; in het geval van hoogte altijd in meters. Verplicht element.
 - *geometrie*: de verwijzing van een specifiek Gebied naar (de identificatie van) de bijbehorende Geometrie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- **Gebiedengroep**: een groep of verzameling van bij elkaar behorende Gebieden, die samen de Locatie vormen. Gebiedengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:

- *groepselement*: de verwijzing van een Gebiedengroep naar de Gebieden die samen de Gebiedengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- Lijn: op zichzelf staande geometrisch afgebakende lijnlocatie in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Lijn heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *hoogte*: de hoogte waarop de Lijn ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht element.
 - *eenheid*: de grootheid waarin de hoogte wordt uitgedrukt; in het geval van hoogte altijd in meters. Verplicht element.
 - *geometrie*: de verwijzing van een specifieke Lijn naar (de identificatie van) de bijbehorende Geometrie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- Lijnengroep: een groep of verzameling van bij elkaar behorende Lijnen, die samen de Locatie vormen. Lijnengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement*: de verwijzing van een Lijnengroep naar de Lijnen die samen de Lijnengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- Punt: op zichzelf staande geometrisch afgebakende puntlocatie in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Punt heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *hoogte*: de hoogte waarop de Punt ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht element.
 - *eenheid*: de grootheid waarin de hoogte wordt uitgedrukt; in het geval van hoogte altijd in meters. Verplicht element.
 - *geometrie*: de verwijzing van een specifieke Punt naar (de identificatie van) de bijbehorende Geometrie. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- Puntengroep: een groep of verzameling van bij elkaar behorende Punten, die samen de Locatie vormen. Puntengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement*: de verwijzing van een Puntengroep naar de Punten die samen de Puntengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.

6.4.3.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

- *noemer* is de mensleesbare naam die de tekst verbindt met de locatie (vastgelegd in een juridisch vastgesteld geografisch informatieobject), waaruit de lezer kan begrijpen waar de locatie betrekking op heeft. De noemer komt voor in de Juridische regel en is een attribuut van Locatie. Hierdoor is duidelijk dat Locatie en Juridische regel bij elkaar horen. Voorbeelden van noemer voor omgevingsplan respectievelijk omgevingsverordening, waarbij de noemer in cursieve tekst is weergegeven, zijn:
Ter plaatse van de functie *Levendig stadscentrum* zijn de volgende activiteiten toegestaan.
Nieuwe luidruchtige activiteiten en gedragingen zijn in een *stiltegebied* verboden.
Zie voor een beschrijving van noemer ook paragraaf 6.2.2.
- *hoogte*: optioneel attribuut waarmee voor Gebied, Lijn en Punt de hoogteligging kan worden vastgelegd. *hoogte* wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de elementen Waarde en Eenheid. Waarde legt de hoogte in een getal vast, Eenheid geeft aan in welke grootheid de hoogte moet worden gemeten. Voor de hand liggende eenheden zijn 'meter t.o.v. NAP', 'meter t.o.v. maaiveld' en 'meter t.o.v. peil'. Om een ligging onder NAP, maaiveld of peil aan te geven moet het getal een negatieve waarde krijgen.

- *geometrie*: attribuut dat de verwijzing bevat van een specifiek Gebied, Lijn of Punt naar de identificatie van de bijbehorende Geometrie. Dit attribuut legt dus vast dat deze Geometrie bij het betreffende Gebied, Lijn of Punt hoort.

6.4.3.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel kent geen specifieke presentatie van Locatie, althans niet zonder annoteren met de hierna beschreven inhoudelijke IMOW-objecten.

6.4.4 **Objecttype Geometrie**

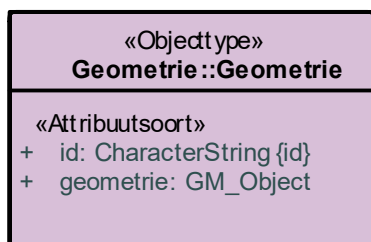
6.4.4.1 *Toelichting op de toepassing*

De verschillende typen van Locatie, die in de vorige paragraaf zijn besproken, worden vastgelegd met Geometrie. Het object Geometrie legt de positie en vorm van een Gebied, Lijn of Punt vast door middel van coördinaten om het te kunnen begrenzen en op een kaart op de juiste positie te kunnen weergeven. Geometrie wordt door zowel IMOW als IMOP gebruikt. Het bevoegd gezag hoeft daardoor Geometrie maar één keer aan te leveren. Vanwege dat gezamenlijk gebruik is Geometrie in een zelfstandig bestand geplaatst waar vanuit IMOP en IMOW apart naar wordt verwezen.

6.4.4.2 *Definitie*

Geometrie is het object dat de geometrie bevat: de geometrische bepaling van een Gebied, Lijn of Punt door middel van coördinaten.

6.4.4.3 *Norm*

Figuur 9 IMOW-afbeelding objecttype Geometrie

Geometrie kent de volgende attributen:

- *id*: het identificerend attribuut dat gebruikt wordt om naar de Geometrie te verwijzen. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *geometrie*: het attribuut dat de coördinaten van de Geometrie bevat. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

6.4.4.4 *Toelichting op de attributen en de waardelijsten*

- *geometrie*: dit attribuut bevat de coördinaten van de Geometrie. De geometrische typen die gebruikt worden binnen dit attribuut dient overeen te komen met de gekozen verschijningsvorm van Locatie. Bij Gebied dient dit polygon of multipolygon te zijn, bij Lijn curve en bij Punt point.

6.4.4.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel kent geen specifieke presentatie voor Geometrie.

6.5 Het niveau van annoteren

Een annotatie kan -in inhoudelijke zin- betrekking hebben op een hele Regeltekst of een Juridische regel, en indien gewenst zelfs op een onderdeel daarvan. In de technische uitwerking worden annotaties gepositioneerd op het niveau van de Regeltekst: iedere annotatie verwijst naar de identificatie van de Regeltekst. De annotatie die inhoudelijk gaat over een onderdeel van een Regeltekst verwijst dus niet exact naar het opsommingsonderdeel of het stukje tekst waarop de annotatie van toepassing is (dat heeft namelijk geen identificatie), maar naar (de identificatie van) de Regeltekst, oftewel het artikel of lid, waarin de annotatie voorkomt. Gevolg daarvan is dat DSO-LV bij een bevraging het hele artikel of het hele lid toont en niet alleen de Juridische regel of het stukje tekst waar de annotatie inhoudelijk betrekking op heeft. Dat is ook wenselijk omdat op die manier de volledige context wordt getoond.

6.6 Verplichte en onverplichte onderdelen van de standaard en hun juridische status voor instrumenten met Vrijetekststructuur

In het voorgaande deel van dit hoofdstuk is de modellering van de instructie beschreven: de tekststructuur en de toepassing van IMOW. Een deel hiervan is verplicht, een deel is niet verplicht en keuzes daarin hebben juridische gevolgen. Die worden in deze paragraaf besproken.

Het tweede deel van de instructie kent een Vrijetekststructuur. Het is verplicht om hierop het STOP-tekstmodel voor de Vrijetekststructuur en de specificatie van de Vrijetekststructuur voor de instructie, die is beschreven in paragraaf 5.2, toe te passen. Iedere FormeleDivisie moet een werkingsgebied hebben. Dit werkingsgebied moet worden vastgelegd door middel van een verwijzing naar de Locatie van de FormeleDivisie dan wel naar de Locaties van de Tekstdelen in die FormeleDivisie. Het toepassen van de specificaties voor Locatie (zie hiervoor paragraaf 6.4.3) is verplicht (voor zover van toepassing). Het is verplicht om Locatie vast te leggen in de vorm van een geografisch informatieobject met een noemer en in het tekstdeel een verwijzing naar het geografisch informatieobject te maken door daarin de noemer op te nemen. Door deze verwijzing in het Tekstdeel krijgt het geografisch informatieobject juridische status. Voor de instructie is het voldoende om aan deze verplichtingen te voldoen.

C Bijlagen

Bijlage 1 Begrippenlijst

De lijst met de in deze standaard gebruikte begrippen en hun definities is te vinden op [de website van Geonovum](#).

Bijlage 2 Ontwerpkeuzen

Voor de instructie is de ontwerpkeuze gemaakt om de instructie zeer beperkt te modelleren. Het productmodel van de instructie kent alleen FormeleDivisie, Tekstdeel en Locatie en staat het gebruik van Hoofdlijn en van inhoudelijke IMOW-objecten niet toe.
